

בשמחת תורה התפללנו תפילת גשם והתחלנו להזכיר גבורות גשמים – "משיב הרוח ומוריד הגשם". לעומת זאת עדיין איננו שואלים גשמים בברכת השנים בתפילת העמידה, כפי שתיקנו חז"ל להמתין עד ז' במרחשון כדי שאחרוני עולי הרגלים יגיעו למקומם. בנושא חשיבות הגשמים והתפילה לבקשתם ניתן ללמוד מפרשתנו.

על הפסוק בפרשתנו פרק ב פסוק ה: "וְכָל שֵׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרֵם יִהְיֶה בְּאֶרֶץ וְכָל-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרֵם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹקִים עַל-הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעַבְדֹתְהָ אֶת-הָאָדָמָה" כתב רש"י: "ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים". האדם הוא נזר הבריאה וכולה מיועדת בשבילו. כל עוד לא נוצר האדם אין צמיחה והתפתחות כי אין מי שיכיר טובה וייהנה מהצמיחה. אך יש צורך גם בדרישה ופניה לבורא עולם שישפיע עלינו טובה זו ויברכנו בגשמים. הכרת הטוב היא הבנת מעלת הטוב במציאות הקיימת בה חי האדם, והתפילה היא הפעולה המתבקשת המחברת את האדם למקור הטוב. הכרת הטוב והתפילה הן שתי מדרגות המשלימות זו את זו ומהוות תנאי לכך שנזכה לטובת הגשמים. אם יש אדם היכול להכיר טובה ואיננו מתפלל ומנצל את יכולת השפעתו בהתקשרו אל בוראו המתאוה לתפילתו- הוא כופר בטובה.

בימים אלה אנו רק מזכירים גבורות גשמים שזו מעין הכרת הטוב שבגשמים, עדיין איננו שואלים גשמים שזוהי בעצם התפילה לגשמים. בזמן זה ניתן להתחזק בהכרה בטובתן של הגשמים. המיקום של הזכרת גבורות גשמים בתפילה נקבע דווקא בברכה השנייה של תפילת העמידה המכונה "גבורות" ועוסקת בתחיית המתים, כדי ללמדנו שהגשמים מהווים חיים לעולם ותלויים ברחמיו של הקב"ה המכלכל אותנו ברוב חסדיו. מתוך הבנה זאת נוכל אח"כ להתפלל לשאול ולבקש גשמים ונהיה ראויים לקבל טובה זאת.

כל הטובות והצרכים שלנו תלויים בתפילה, והתחדש בעניין הגשם שאיננו דבר טבעי ואף הוא תלוי בתפילתנו. מפתח של גשמים לא נמסר לשליח אלא הוא בידיו של הקב"ה, ותלוי בתפילתנו.

הרש"ר הירש מרחיב את הנלמד מפסוק זה גם לתחום הרוחני: "לדעת חז"ל מציין "שיח" בייחוד: תפילה (בראשית רבה יג, ב). נמצאת אומר: המתפלל שותה לרוייה ממעיין החיים הרוחניים; הוא משקה ומרווה את כל

נימי נפשו כדי להוציא פרח ולהציץ ציץ". תפילה נדרשת לא רק לצורך חיי שעה-בנים חיים ומזון, אלא גם לסיוע משמים בעבודתינו והשתדלותנו במצוותיו ותורתו. "הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים" גם על כך שיזכו להיות צדיקים, ויזכו לממש את רצונם לעשות רצונו.

שנת השמיטה מלמדת כבר מתחילתה על היות ברכת הארץ תלויה בנתינה האלוקית וכמו שכתב הכלי יקר (ויקרא כה, ב) : "טעם מצוה זו היא להשריש את ישראל במידת האמונה והבטחון בה'...יחשבו כי כוחם ועוצם ידם עשה להם את החיל הזה ועולם כמנהגו נוהג ויחשבו שהארץ שלהם היא והם הבעלים ואין זולתם. על כן הוציאם ה' מן המנהג הטבעי לגמרי...ואמר ה' אדרבה שבשנה הששית יוסיף לה כח כל כך עד שנאמר וצויתי את ברכתי בשנה הששית ועשת את התבואה לשלוש השנים. ... ועל ידי כל המופתים הללו אשר שמת בידך תדע כי לי כל הארץ, ועל ידי זה יהיו עיניך נשואות אל ה'".

עם תחילת החורף וחזרה לשגרת למידה אחרי חגי תשרי המרוממים נתחזק בהכרת הטוב ונתפלל לשפע של גשמי ברכה ושפע רוחני לסיוע משמים בעבודתנו החינוכית שתצמיח פירות מתוקים.

שבת מברכין שלום

שושנה נגר